

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorii foiei, pe afară la c. r. poste cu bani gat'ă prin scrisori francate, adresate către expeditorii. Prețulu pnenumeratiunei pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 9.

ANULU XXIII.

Săbiu în 30 Ianuaru. (11 Februaru) 1875.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieri streine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inscraterile se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ora cu 5 1/2, cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Săbiu 29 Ianuaru.

Cris'a ministeriale în Budapest'a s'a aretatu mai curendu de cum se asteptă. Diverse telegrame, încependu de alaltaeri, anuciara demisiunarea cabinetului *Bitto* că unu ce pozitivu, cu adausulu ca *Bitto* va recomandă regelui pre *Slavy* pentru formarea unui cabinetu nou. Mai departe inse se dicea, ca și *Slavy* va refușă acēsta sarcina și va recomandă din parte-si pre bar. *Sennyey* si acēst'a în fine va primă asuprasi formarea unui cabinetu nou împreuna cu Col. *Tisza*.

Unu telegramu oficiosu vine și intaresce, ca într'o conferintia a partidei deakiste, *Bitto*, dimpreuna cu ceilalti ministri, tienendu comptu de situatiune, au dechiaratu, ca dupa primirea bugetului în desbaterea generale de base pentru desbaterea speciale, ministerulu se va retrage. În fine altu telegramu de eri da lucrurilor alta fatia. Din acēst'a se vede ca în siedinti'a casei deputatiloru ministru presiedinte *Bitto* a rostitu o cuventare, carea e considerata de programa ministeriale, și prin carea oratorulu da espressione dorintiei de a se intalni sinceru cele două partide mari a le casei. Oratorulu e de convingere, ca numai o fractiune mica a natiunei doresce modificarea sistemii atingetorie de afacerile comune. Respinge insinuatiunile facute regimului, ca aru fi procesu unilateralu. În privinti'a reformelor administratiunei regimulu a preparatu proiecte, cari, aduse la desbatere deodata cu bugetulu, producu numai confusiune. Dupa desbaterea bugetului pōte trece cas'a la afacerile bancei și la regularea valutei. De siepte ani s'a facutu multu pentru radicarea contribuabilitătiei, de aceea astadi o urcare relativu neînsemnata (?) a contributiunei este pre justificata. De alta parte reformele nu voru aduce mari crutiări în finantie. La armat'a comuna nu se pōte crutiă nimic'a. În economi'a statului inse trebuie adusu unu ecilibru statornicu prin acoperirea deficitulu, ceea ce se pōte numai prin imprumutu. Efectulu reformelor trebuie asteptatu și apoi judecatu și atunci se va vedē, nu va stă tiér'a în 1876 mai bine că acum.

Acēst'a este cuprinsulu telegramului din urma, care adauge la fine, ca cuventarea ministrului presiedinte a fostu încoronata de unu efectu extraordinariu și ca nici o programa nu are o majoritate asiă de mare în parti'si că cea desvoltata de *Bitto*.

Este intrebarea acum: trece-va cris'a prin fazele atinse mai susu?

Din cele ce avemu până acum înainte noastră nu putemu dice nimic'a cu siguritate.

Cându amu discutatu cuventarea baronului *Sennyey* amu indigitatu la elementele depuse intrens'a, totu odata inse și la natiunalismulu oratorului și alu fractiunei sele, dupa care amu trasu conclusiunea, ca atitudinea lui fatia cu regimulu de astadi va fi precauta și nici decum în detrimentulu natiunalității sele. De atunci au mai vorbitu în cas'a deputatiloru Col. *Tisza*, cărui multi i adscriu pornirea schimbărei celei nōue în sinulu regimului ungurescu și în sinulu partideloru, prin urmare, *Sennyey* este absolvitu de a fi causatorulu schimbărilor.

Amu gresit forte tare cându ne-amu legat în apretierea evenimentelor,

ce se desfasura înainte noastră numai de discursurile din cas'a deputatiloru acum cu ocaziunea desbaterei bugetului. Desbaterea acēst'a este ansa; caus'a trebuie sa fia cu totulu în alte impregiurări, pre cari noi cei neinițiatu în intentiunile si actiunile celoru din sferele de susu, trebuie sa ne multiamimu numai a le gaci.

Tramiterea acestor'a în scena trebuie sa aiba caus'a loru în impregiurări politice, cari se misca pe unu terenu mai largu decum este celu alu Ungariei. La presupuneri de acēste ne îndupleca si vacilarea cercuriloru normative politice chiaru în momentele crizei și unele resunete politice dia ceea-lalta jumătate a monarchiei și din afara.

În specialu nōue ni vine curioșă procederea deakistiloru și a tiszaiștiloru de unu tempu încōce. Cei dintăiu amenintia continuu cu disolvarea în fractiuni și în directiunea acēst'a au mersu asiă de departe încātu fractiunile și au și numirile loru. Cei din urma manoperēza de unu tempu încōce cându spre drēpt'a, cându înapoi la posetiunea loru cea originale, desi nu mai departe spre stang'a estrema. Astadi judecându dupa *Tisza* sta partida în punctulu de a se imbratisiă cu partid'a deakista, pasulu decisivu inca nu l'a facutu, și e intrebare, ca face-se-va chiaru și dupa o eventuale formare a unui cabinetu de coalitiune, sēu si reserva cale libera a se retrage până unde i va placea?

Fenomenele acēste justifica pre deplinu poreclirea Ungariei de „țier'a surprinderiloru politice“, ele inse suntu de alta parte ore cum justificate prin posetiunea politica a Ungariei fatia cu politici'a interna si esterna.

Ce face dara Ungari'a spre a se asigură din tōte părțile? Ungari'a a facutu din sine astadi o elipsa constitutiunale cu două focularie, ea, dupa impregiurări, va gravitā cându spre unulu cându spre altulu din aceste două, inse totu-dē un'a în interesulu esistintiei sele.

Situatiunea acēst'a nu este de invidiatu, dara nici de a se ignoră fără de dauna mare politica.

Din consideratiunile aceste noi asteptămu cu sânge rece desfasurarea celoru ce se intempla astadi în capitala pentru că sa pūtemu ceti și apretiu într'ensele mai bine de o parte barometrulu politicu și dupa acēst'a sa ne putemu urmarī încātu se pōte fără detrimentu scopurile nōstre legali.

★ Dile'a Ungariei.

Budapest'a în 30 Ianuaru n. 1875. În cas'a deputatiloru respunde ministrulu de interne *Szapary* interelatiunea deputatului Alg. *Beóthy* în caus'a nesigurității celei mari ce domnesce în nordulu comitatului Biharei, într'acolo, ca ministerulu n'are scire oficiōșă despre aceste stări. Indata dupa primirea interelatiunei ministerulu a îndreptatu o adresa către comitatu recercândulu pentru unu raportu autenticu asupr'a acestoru stări. Corespundintiele respective se afla inca în curgere, la casu de novoia ministerulu va luă mesuri estra-ordinarie

Interelatoriulu este multiamitu cu respunsulu, pre care cas'a lu ia la cunoscentia.

La ordinea dilei de astadi suntu petitiunile, între cari vine mai întâiu la discussiune rogarea capitalei pentru a se cladī lini'a Budapest'a-Semlinu.

Comisiunea petitiunaria propune, că rogarea în cestiune sa se dee ministrului de comunicatiune spre a luă mesurile necesarie pentru cladirea acestei linie însemnate și a substerne la tempulu seu unu raportu înainte camerei.

Ministrulu de comunicatiune Ios. *Zichy* relevă, ca cladirea acestei linie e de unu interesu vitalu pentru comerciulu Ungariei, și de aceea oratorulu acceptēza propunerea comisiunei rogându totu odata și pre deputati sa nu trēca cu vederea însemnatatea acelei împreunări favorabile comerciului, a capitalei cu Semlinulu prin drumulu feratu.

Ministrulu profitandu de ocaziunea acēstui incidentu 'și precisēza punctulu seu de vedere în acēst'a intrebare. Cându a primitu portfoiulu de comunicatiune a dispusu afara de junctiunile române unele precedentie inca pentru trei puncte de junctiune în sudu, dintre cari unulu eră *Novi*, altulu valea Bosniei și alu treilea Semlinulu. Celu dintăiu dupa parerea oratorului, nu corespunde nici cu interesele capitalei, nici cu ale țierei. Acēst'a junctiune se pōtea cugetă numai dupa ce celelalte două nu numai s'au garantatu definitivu ci s'a predatu și comunicatiunei. O privire pre cartarata, ca acēst'a junctiune detrage comerciulu osticu alu Ungariei. Ce privese junctiunea bosnica s'au facutu unde cercetări pregatitōrie, cari nu s'au terminatu inca din caus'a unor pedece tehnice. În acēsta privintia crede, ca guvernulu trebuie sa aiba în vedere, ca acea linia, care din punctulu acēst'a — dela fruntariile țierei -- se va aduce în interiorulu țierei, sa nu graveze de locu către apusu, ci deadreptulu spre nordu, adeca spre capitala. În acēsta privintia s'au facutu negotiatiuni cu comisiunile delegate de către guvernulu serbescu, pre cari numai atunci afla necesariu a le reinnoi, cându va fi asigurat, ca lini'a ce continua acēst'a junctiune este asigurata în directiunea cea mai corespundiatōria cu interesele țierei și cându continuarea acestei junctiuni se va pōte execută fără de a insarcinā tiér'a. Directiunea acea corespundietōria este lini'a directă între Semlinu și Capitala.

Oratorulu constata fără de a se dimitte în detaliu faptul, ca voiesce junctiunile amintite fără de a ingreună tiér'a, dara în stadiulu în care se afla afacerea nu pōte precisă tempulu cându va substerne unu proiectu în privinti'a acēst'a. Ajunge a constată faptul, ca guvernulu este gat'a a desvoltă activitate în acēsta directiune și va încungiură ori ce pasiu, care aru pōte prejudecă junctiunea amintita.

Ce atinge grupările nime nu se va îndoi de însemnatatea loru și guvernulu inca, petrunsu de acēsta însemnate, a inițiatu înainte cu 6 luni pertractările necesarie, cari n'au datu unu rezultat pāna acum din cauza, ca complicarea linielor a facutu sa dāmu preste multe greutăți. Aceste deslusiri potu sa linistēsa și pre unu domnu deputatu, care mai înainte învinovatiă pre oratoru, ca tainuesce tōta afacerea. Ministrulu sustiene, ca în purcederea sea nu se afla mistificări, ci dēca n'a trimbitiatu până acum discussiunile cari se afla în stadiulu embrionalu, caus'a este consecuinti'a acelei discretiuni, care nu-lu îndēmna și nu

lu îndreptătiesce, sa publice afacerea în stadiulu ei de astadi.

An. *Tavaszy* doresce o dechiaratiune precisa din partea ministrului: sa se cladēsa lini'a Budapest'a-Semlinu pre tiermurile dreptu sēu stāngu alu Dunarei?

Ar. *Szilady* nu este multiamitu cu dechiaratiunea ministrului nefiindu acēst'a destulu de precisa.

La votare se respinge propunerea comisiunei petitiunarie; nefacându-se nici o contrapropunere nu s'au potutu aduce nice o resolutiune asupr'a petitiunei. *Presidiulu* pune intrebarea, ca ia cas'a respunsulu ministrului spre sciintia? Ministrulu *Zichy*: Eu n'amu respunsu acēsta interelatiune acum.

Majoritatea camerei ia respunsulu ministrului la cunoscentia.

La rogarea cetătiei Csaba pentru suspinderea punctului 5 din legea electorale intrēba M. *Kemény* pre ministrulu de interne, ce ordinatiuni a emisu acēst'a către comisiunile centrali în privinti'a deciderei despre îndreptatiunea la alegere? Ministrulu raspunde ca deciderea compete curiei și intru intielesulu legei n'a potutu emite atari ordinatiuni către comisiunile centrali, de ore-ce acēstea suntu chiamate în prim'a linie a decide asupr'a dreptului de alegere, iera în lini'a a două este chiamata curi'a.

Camer'a ia respunsulu ministrului spre sciintia,

O desbatere forte sgomotōșă se incinge asupr'a petitiunei comitatului *Bekes* în afacerea organizării pusterloru Ciako și Kis-Kondoros că comune. Comisiunea petitiunaria propune sa se indrumeze ministrulu sa substērna unu proiectu despre modificarea legei comunale si atunci sa se considere rogarea în cestiune.

Rud. *Beliczey* acusa pre ministrulu de interne, ca desconsidera resolutiunile casei, subminēza astfelu autoritatea parlamentului nesatisfacându îndrumării de a substerne o modificatiune a legei comunale, și propune, că camer'a numai decātu sa indrumeze pre ministru a satisface resolutiunei.

Ministrulu *Szapary* raspunde ca a lucratu în sensulu legei forte correctu concedandu diseloru puste sa se constitue în comune. Modificatiunea ceruta o va substerne deodata cu celelalte proiecte de reforme administrative.

Dupa o lunga și forte intaritata desbatere, la care ia parte între altii si *Csernatony*, care învinovatiesce pre ministrii, ca în tempulu din urma vorbescu contrariulu dela ceea ce lucra de faptu, se primesce propunerea comisiunei.

Dintre petitiuni mai interesanta e rogarea celoru 16 cetăti zipsiane, în afacerea constituirei consiliului scolasticu cercualu.

În acēsta afacere ia cuventulu *Zsedény* și arata, ca propunerea comisiunei de a se transpune rogarea simplu la ministerulu de culte, nu este de ajunsu. Prin articolulu XXXVIII din 1868 despre scōlele poporali s'au dispusu, că în fia care comitatu sa se infintieze unu consiliu scolasticu cercualu și cetătile libere situate în comitatu alegu membrii în acelu consiliu în proportiunea în care sta numerulu loru către numerulu poporului din comitatu. În comitatulu Zipsianu s'a alesu la dispunerea ministru-

lui de atunci bar. Eoetvös d'oué consilii scolastice cercuali, unulu pentru comitatu, altulu pentru districtulu celor 16 cetăți, cetățile libere Kásmark, Leutschau, Góllnitz s'au impartitu la consiliulu comitatului. Aceste cetăți au facutu in tempulu din urma esperint'ia, ca de óre-ce poporatiunea loru in raportu cu cea din comitatu sta cá 1 cátra 10, consiliarii scolastici din cetăți cu atátu mai pucinu potu se promoveze interesele scóloru din cetăți, cu cátu relatiunile in cele din urma divergéza tare de referintiele scóloru comunali, in comitatu se considera fórté pucinu acésta impregiurare; de acea se rogara, cá sa se primésca si aceste 3 cetăți in consiliulu scolasticu din districtulu celor 16 cetăți, unde voru puté sa aléga a trei'a parte din membrii consiliului.

Cerculu celor 16 cetăți a primitu in congregatiunea sea generale unanimu acést'a dorintia, dara ministeriulu culteloru a sistatu acést'a resolutiune fiindu contr'a § 125 din legea citata.

Petitiunea in cestiune este contr'a interpretárei aplicata de ministru si oratorulu nu voesce sa dica ca ordinatiunea ministrului este contr'a legi, dara nu se póte nici afirmá, ca dorint'ia justa a celor 3 cetăți libere nu coresponde spiritului legi, si din aceste consideratiuni o recomanda ministrului. Camer'a primésce unanimu propunerea. Urméza continuarea debaterii asupr'a bugetului.

E. *Simonyi* polemiséza contr'a unoru puncte din cuventarea lui Sennyey si sfersiesce cu proiectulu de resolutiune motivatu in detaiu: Cas'a sa enuncie prin resolutiune, ca nu primésce proiectulu bugetului de basa la desbaterea speciale. Ministrulu de finantie — dise oratorulu intre altele, — a asamanatu tiér'a cu unu bolnavu, la a cáru patu fu chiamatu cá medicu. De voimu sa judecámu, ca drépta este diagnosea sea, trebuie sa presupunemu, ca densulu a dechiaratu ból'a de obosire provocata prin predecesorii sei, cari a pusu lipitori pâna cându bolnavulu sufere de unu deficitu cronicu. Deficitulu din anulu acést'a mai curendu e 35 decátu 25 milióné, pentru a cároru acoperire suntu posturi fórté problematice in preliminaru precum: restantiele de dare.

Oratorulu critica aspru administrarea domeniilor de cátra guvern, aréta, ca dárile directe in Ungari'a facu dejá 80 procente din tóte dárile asiá incátu o inmultire a loru va fi fórté apesatória. Se dice ca poporulu nu voiesce sa platésca, dare, pre cându elu n'are de unde platí. Oratorulu i pare reu, ca ministrulu de finantie n'a facutu nice unu pasiu in cestiunea bancei, care resolvindu-se aru fi adusu mari imbunatatiri financiáli.

In administratiunea centrale putienu se póte crutiá, mai multu s'aru ajunge printr'o modificare radicala a sistemului de inarmare. Ministeriulu totu-déun'a a neglesu tempulu benevenitu pentru a medilóci o usiurare a sarcineloru ce apésa pre Ungari'a. Fára restaurarea creditului finantie nu se voru puté inbunatatí. Oratorulu nu vede in purcederea guvernului garanti'a ca se va regulá bugetulu, de acea substerne proiectulu amintitu mai susu.

Se dispune tiparirea lui.

La desbaterea bugetului nu mai ia nime cuventulu, dara spre surprinderea tuturor se scóla ministrulu presiedinte Bitto si da ansa lui Csernatony sa provóce unu scandalu, cum a provocatu densulu unulu inainte de a dimissiuiná Lonyay. Atari scandale au fostu preludiulu dimissiuinárilor in tempulu din urma; se póte ca si de asta-data sa fia unu omenu reu.

Bittó cere sa i se concéda a reflectá la unu incidentu petrecutu in camera in absent'ia sea. Mi s'adusu la cunoscentia, continua ministrulu presiedinte, ca dlu Csernatony cându se

discutá o petitiune a afirmatu, ca eu amu datu cu privire la unu obiectu o dechiarare, despre care partea cea mai mare din camera scie ca nu e adeverata. Respingu acésta invinuire nedémna ce ataca onórea mea, si fiindu ca s'a facutu intr'unu tempu, cându respectivulu invinovatitu nu erá de fatia trebuie sa dechiaru, ca atare purcedere nu se potrivește cu bunacuviintia parlamentaria si cu demnitatea camerei (aplausu sgomotosu), carea nu póte aprobá asiá ce-va fatia de unu membru alu seu (sgomotu mare). Me rogu sa se enuncie acést'a. (aplausu sgomotosu in drépt'a.)

L. *Csernatony*: Dorescu sa vorbescu in afacere personale (din drépt'a: nu are cuventulu; s'audimu din stáng'a.)

Presiedintele: facu pre d. deputatu atentu. . . .

L. *Csernatony* asigurandu pre presiedinte, ca voiesce sa vorbésca simplu in caus'a personale dice: Invinovatiunea dlui ministru, ca eu l'amu atacatu in absent'ia sea, pre cându trebiá sa vorbescu cându erá de fatia si ca nefacendu acést'a amu vatematu bun'a cuviintia parlamentaria, mi vine cá lucru curiosu, pentru ca intáiu nu sum indatoratu sa sciu, cine e de fatia in camera fiindu detori'a fia-cáru sa fia aici. Mai departe déca facu o acusa, care nu e indreptata contr'a interesului generalu (alusiuine la „Közérdek“ intrebare din drépt'a: care?) eu nu intielegu jurnalulu „Közérdek“, ci adeveratulu interesu generalu (ilaritate), déca a-siu face o observare séu o acusa contr'a ori-cáru care nu este indreptatitu sa intre in acést'a camera, séu care nu este ablegatu séu care e in contr'a unui'a care e membru in cas'a de susu si totu odata si ministru, si astfeliu n'are dreptu de a fi aici, si a dá contra-dechiaratiune, atunci aru fi o necuviintia, nedreptate si necuitate din partea mea. (Aprobare in stáng'a.) Dara dlu ministru presiedinte e de fatia! Este vin'a mea, ca n'a fostu mai inainte aici? A fostu usi'a oprita? (nelinisce si strigári din drépt'a: la ordine!) I s'a luat oca siunea de a se dechiará? Ce privesce partea dintáiu din respunsulu dlui ministru repetu cele ce amu disu mai inainte ministrului de interne.

Binevoiti dle ministru a precugetá mai inainte, câte recunósceti, câte combateti, ce aveti sa respingeti — si atunci nu ve veti espune neplaceriloru. (Nelinisce in drépt'a.) Ce privesce caus'a insasi — larma mare.)

Csemeghyi: N'avemu trebuintia sa ni-se dea lectiuni. (Asia este! in drépt'a.)

Csernatony replica ca va raspunde antevorbitoriului separat, déca i place asia. *Csemeghyi* dechiaru ca este gat'a si *Csernatony* continua, ca repetiesce cele dise ministrului de interne, sa se cugete bine, cându voru sa afirme ce-va cá sa nu se espuna neplaceriloru.

Se face o larma, s'audu strigári, cari provóca pre oratoriu sa remána la obiectu. Presidiulu lu admonéza sa se marginésca prelânga cestiunea personale.

Csernatony primésce bucuros admonitiunea presiedintelui, inse repetiesce ca densulu nici odata nu afirma ce-va cu usioritate de minte. Déca ministrulu presiedinte doresce sa scie de unde sciu eu si sa o spunu inaintea camerei, eu sum gat'a a-i satisfacé. De unadí amu facutu o observare la dechiararea ministrului asupr'a diurnalului „Közérdek“, dupa ce densulu a dechiaratu, ca fundarea disului diurnalu nu se tiene de densulu. Déca nu, densulu sa binevoiesca a dechiará, ca acést'a este asiá in tóta privint'ia. (Strigári din tóte pártile dreptei: Acést'a este unu scandalu!)

Presidiulu provóca pre oratorulu la ordine amenintiendu-i cu detragerea cuventului.

Csernatony replica, ca nu vorbesce contr'a regulamentului nice contr'a

vointiei camerei, ci s'a rogatu de presidiulu pentru cuventu in cauza personale, pré care primindu-lu a dechiaratu, ca sustiene asertiunea sea de mai inainte, pentru ca ce insemnate póte sa aiba intrebarea personale, déca presidiulu considera asertiunea contraria regulamentului. (Larma in drépt'a.)

I. *Paczolay* observa, ca indata ce *Csernatony* nu se retrage eo ipso sustiene asertiunea de mai nainte.

Csernatony dechiaru, ca justificarea sea cuprinde mai multe detaiuri, nu vrea sa se espuna unei admonitiuni a trei'a óra.

Presidiulu observa, ca antevorbitoriulu nu mai are dreptu sa vorbésca la unu obiectu ce nu sta la ordinea dilei. Cu cele dise afacerea se considera de terminata.

Csernatony dechiaru, ca se tiene de dechiaratiunea categorica a presidiului, pentru ca aterna dela regulamentulu casei si dela d. presiedinte se mai vorbésca séu ba, ci oratorulu nu voiesce a se espune a trei'a óra unei admonitiuni justificându asertiunea sea de mai nainte. Presidiulu lu intréba, ca ce vrea, la care intrebare raspunde oratorulu, ca doresce sa vorbésca despre asertiunile de mai inainte si despre istori'a diurnalului „Közérdek.“

Csernatony voiá sa blameze pre ministrulu presiedinte, de aci se esplica ca acel'a sucesce si resucesce cuvintele. In urma provóca strigári energice in drépt'a. Ministrulu presiedinte repetiesce cá si mai inainte, ca nu sta in nice unu raportu intimu cu fói'a in cestiune, de acea sustiene tóte dechiarárele date in camera cu alta oca siune.

Cetitorii nostri si voru aduce aminte ca *Csernatony* a adusu cestiunea diurnalului „Közérdek“ intr'un'a din siedintiele trecute in form'a unei interpelatiuni pentru a blamá cu ori ce pretiu pre siefulu cabinetului actualu. Incidentulu cu ministrulu *Zichy* i-a datu oca siune sa reinnoésca scandalulu in dieta si sa necajésca a dóu'a óra pre ministrulu presiedinte.

Parlamentulu unguerescu este bogatu de atari scene scandalóse.

O scurta privire asupr'a introducerii mesuriloru metriche in scótele poporale.

Bramu, 23 Ianuaru v. 1875.

Inca 11 luni si amu gatat'o cu mesurarea de pâna acum; deci avemu sa ne încordámu tóte puterile spre a aflá unu metodu cátu mai usioru de a propune mesurile metriche in scótele poporale cu succesu bunu; sa nu credemu nici sa tienemu lucrulu de gluma, elu e cu multu mai greu de cum 'si póte cine-va inchipuí. Déca vremu sa scapámu de multe neplaceri, greutáti si daune mari, apoi sa incepemu seriosu la lucru inca de acum, cáci la din contra ne va para reu, dara atunci va fi târdiu.

Pentru cñnóscerea mai de aprópe a acestoru mesuri au si aparutu pâna acum mai multe brosiurele instructive si crediu ca voru mai apareu inca — multime, care de care mai practice, pentru ca — firesce —, cu atátu mai bine sa fia cautate. Dintre câte amu veditu eu, cea mai practica si mai corespondietória o amu aflatu a fi brosiur'a intitulata:

„*Mesurile metriche*“, de d. *Stefanu Popu* prof. si redact. „*Economului*“ in Blasiu 1875. Aici se afla: mesurile metriche, frangerile diecimale, teme de resolvatu, geometri'a, computu mentalu etc. etc. fórté practice, nu numai pentru invetiatori, dara chiaru si pentru alti ómeni economi, industriasi, comercianti privati etc. etc. ba e potrivitu acestu manualu — cu unele esepitiuni —, chiaru si pentru scótele poporale etc. Eu din parte-mi recomendu acésta brosiura pentru usuare fratiiloru invetiatori. Asiá dara acum avemu

mape, avemu si instructiuni pentru mesurile metriche; óre destule suntu spre a putea incepe cu scolarii propunerea mesuriloru metriche? Nu! nici decum! Departe de destulu! Scolariulu — cá si ori care altu omu —, mai intáiu nu póte avea nici idee, de mesurile metriche, dupa ce inse i se esplica, 'si face óre care idee — firesce falsa; i aréta invet. si map'a cu tóte mesurile, atunci 'si face o idee cu multu mai chiara, ba 'si forméza si inchipuirea, dara totusi inca nu e nici póte fi multiamitu cu atát'a. Asiá dara ce e de facutu? — . . . Noi scimtu ca chiaru si omulu mare, apoi cu atátu mai multu scolarii, pentru cá sa-lu póta face cine-va a cunosce unu lucru fórté bine, trebuie sa-lu arete in natura; si inca mai multu, sa-lu dee in mâna, sa-lu provóce a asemáná, a cumpaní, a mesurá, alu descrie; scurtu alu priví cu deameruntulu, din tóte punctele de vedere.

Astfeliu sta lucrulu tocm'a acum cu mesurile metriche; de amu avé chiaru diligintia de feru totusi nu vomu puté ajunge la scopulu doritu pâna cându nu vomu avea mesurile in natura. Avendu mesurile metriche tóte inaintea nóstra la dispositiune apoi presentámu scolariiloru mai intáiu (nu tóte) numai 2—3 mesuri, acele le facemu bine cunoscutu scolariiloru; apoi trecemu mai departe totu asiá rendu pre rendu pâna le gatámu tóte, atunci facemu o repetire preste tóte si apoi incepemu ale mesurá si a le asemená unele cu altele, turnându cu mesurile cele mici — de atâtea ori in cele mai mari, si din cele mai mari de atâtea ori in cele mai mici, din cele nóue in cele vechi si din cele vechi in cele nóue; numai asfeliu crediu eu ca ne vomu potea ajunge scopulu ca mesurile metriche. Aru fi tare de doritu asia-dara, ca conducatori scóloru si a cõmuneloru sa se ingrijésca inca de acum a procurá mesurile metriche in natura pentru fia-care scóla si comuna.

Teodoru Popu
invet.

O scurta recensiuine asupr'a Catechismului micu. ce se propune in scótele poporale confessionale greco-orient.

Bramu in 22 Ian. v. 1875.

Cu ajutoriulu lui Ddieu si prin meritele braviloru nostri barbati de scóla, — de-si intr'unu tempu destulu de scurtu, totusi — avemu astadi scótele nóstre indiestrate cu manualele necesarii si recerute; lauda si multiamita prea demniloru barbati interesati de scóle! Acést'a intru adeveru dupa parerea mea, inainte de tóte, acést'a au fostu si este mai intáiu de lipsa, cá scótele sa fia provediute cu totu felulu de manuale; iéra a dóu'a, trebuie sa cautámu ba chiaru sa pretindemu, cá manualele de scóle, nu numai sa fia, dara sa fia bune si corespondietória spiritului tempului ce preddomnesce.

Déca aruncámu o privire, numai fugitiva, asupr'a manualeloru de scóla, aflámu numai decátu, ca: a) nu avemu tóte manualele recerute; avemu adeca: Abecedarie, Catechisme, — lecturi — cárti de cetire, Gramatici, Istorii si Geografii, Istorii naturale si Fisici, manuale de computu, de pomaritu, de gimnastica, de cantári bisericesci si natiunale etc. etc. tóte mai usioru séu mai greu — dupa impregiurári, ducatórie la scopu; ne lipsesce inse 1. un'a Conversatiune libera cu baietii incepatori, care sa premérga Abecedariulu si impreuna cu o scripto-legia corespondietória sa póta introduce pre scolarii in Abecedariu.

2. Amesuratu art. de lege XXXVIII din 1868, § 55. si a Regulamentului provisoriu § 26. ne lipsesce: *Geografi'a*, *Istori'a naturala* si *Fisic'a*; pentru clas'a II elem. poporala, cá manuale pentru invetiatori, si numai cá conversatiuni libere a invetiatoriului

cu scolarii sei, acomodat impregiurării lor locale în cari se afla respectivii.

3. Ne lipsesce o *Stilistica* s'eu mai bine disu unu „*Studiu de stilistica*“, a cărui necesitate nu o va trage nimeni la îndoielă; și altele și altele aru mai fi de lipsa, dara sa nutrimu viu'ă speranția, căci cu tempulu tóte se voru face și implini; și

b) aflămu ca între manualele propunande astadi în scólele poporale, suntu unele fórté bune și ducatórie la scopu cu siguritate; dara vedemu apoi de alta parte, ca unele manuale de scóla atát'ă greutate producú în invetiamentulu elementariu încátu fórté cu greu — ba mai nici ca se póte descrie.

Precum S. Scriptura — „Bibli'a“, este bazea tuturor legilor sacre și profane; s'eu Cartea cârtilor; asiá, credu eu, ca este și trebuie sa fia: *Studiulu religiunei* — *Catechismulu*, — în scóla, bazea tuturor altoru obiecte de invetiamentu. Deci tocmai acelu studiu alu religiunei — *Catechismulu micu** — care se propune astadi în tóte scólele nóstre nu coresponde scopulu prefíptu nici decum. dara ce e mai multu, nu numai ca nu coresponde unui studiu de religiune, ci inca impedece, ba detrage chiaru, din progresulu celor-lalte obiecte de scóla. Eu l'amu aflatu atátu din esperintia cátu și din pracsă.

Titul'a *Catechismulu* din cestiune este acést'a:

„*Catechismulu micu s'eu scurtata pravoslavnică marturisire a religiei dreptcredincioase resaritate pentru trebuint'a tenerimei române de legea dreptcredincioasă resarităna, din tóta s. scriptura culesu, și intaritu de cátra sinodulu episcopescu la anulu 1774 în Carlovitiu ténutu, și cu binecuvantarea Archiepiscopulu și Metropolitului tiparitu Sabiu etc. etc.*“

Înainte de tóte trebuie sa recunóscemu ca acestu catechismu ori-cumu au fostu și este de defectuosu, totusi, pâna eri alalta-eri s'au întrebuintiatu și folositu cu succesu amesuratu temporiloru de atunci; acum inse „*tempora mutantur, et nos mutamur in illis!*“ nu se mai potrivece cu tempulu presente. Deci, 'mi iau voia a face la acestu Catechismu observatiunile urmátorie:

a) Considerandu, ca tóte obiectele -- cártile de scóla, astadi suntu scrise cu asiá numitele: litere latine, — de-si diferescu în privint'ă ortografiei; — considerandu greutatea cea fórté mare ce au invetiatorii și scolarii la introducerea în citire cu atátea feluri de litere; considerandu ca aceste litere — cirile, — nu suntu ale nóstre, ci suntu culesu și mestecate din alte limbi și luate dela alte popóre, dela greci și slavi, și ca nu potemu remanea totu-déun'ă îmbracati sufletesce cu astfelu de vestimente straine, ci trebuie mai curendu ori mai târdiu sa ne desbracámu de ele și sa ne îmbracámu cu ale nóstre; considerandu apoi ca toc'm'ă acum este tempulu reformelorú și secululu progresulu, în cari trebuie sa ne desbracámu de tóte vechiturile straine adoptate și sa ne îmbracámu cu totulu în alte vestimente nóue castigate și facute de noi insine; și în fine considerandu ca chiaru și Apostolulu Pavelu au invetiatu pre romani a se lepadá de vechitur'ă slovei, căci dice:

„Cându eramu în trupu, patimile pecatelorú cele prin lege se lucrá în madulárele nóstre, sa aduca rodú mortii. Iéra acum ne-amu sloboditu din lege, murindú noi acei'ă în care eramu ténuti; cá sa slugimú în inoirea duhlui, iéra nu în vechitur'ă slovei.“ Romani capu 7. v. 5—6. Asiá dara sum de firma parere a se lasá slovele cele vechi — cirile cu totulu afara din Catechisme.

b) Acestu catechismu e com-

* Despre celu mare cu alta ocaziune; căci acel'a e plinu de greutáti . . .

pusu prea pre largu; cele trei elemente ideali ale creștinatatei adeva; credint'ă, dragostea și nadejdea suntu tractate prea pre largu și totusi asiá greu de întielesu, încátu invetiatoriulu nici decum nu póte luá Catechismulu întregu în unu anu cu scolarii clasei II elementare; căci scolarii nu potú cuprinde cu fragetele lorú puteri semburile acestoru prea folositorie invetiaturi religioase; și asiá tóta diligint'ă și ostent'ă bietului invetiatoriu remane ori fâra de nici unu folosu, ori apoi produce prea putienu sporiu.

c) Multe respunsuri suntu atátu de reu stilisate, încátu baiatul de sine nici decum nu le póte invetiá la întielesu, ci le tóca numai de rostu, — cá papagalulu, — fâra de a întielege ce-va, apoi celu nepriceputu déca aude pre scolariu duraindu cum póte de iute si de reu, dice ca e bine; pre cându scolariulu nu întielege chiaru nimic'a ce dice. Astfelu de respunsuri suntu tóte (afara de simvolulu credintiei) dela începutu pâna la pagin'a 8. apoi la pag. 9 josu, la pag. 10 și 11 josu etc. etc.

d) Unele întrebări suntu puse astu-feliu încátu nici decum nu se potú pricepe nici a se luá cá întrebări d. e. la începutu toc'm'ă întrebarea a dóu'ă suna: „Acést'a dorimú și voimú a ascultá?“; iéra la pag. 19 „de aci dara se vede, cumca Christosu are dóue firi întrú sine?“ etc. etc. altele suntu compuse fâra de nici unu sensu explicativu, asiá încátu scolariulu neintielegandu întrebarea, respunde ce 'si aduce aminte: astu-feliu de întrebări — pre lângă altele multe, suntu: d. e. la pag. 14 josu: „Ce li s'au întemplantu pre urma ómeniloru celorú dintâiu dupa atát'ă marire?“ la pag. 21 „Pentru ce vina patimí elu — asiá — si morí?“ și iérasí: „Tóte acestea credemu, dara de ce ne-au mantuitu elu pre noi?“

Altele iérasí, nu suntu, deplinu puse; d. e. la pag. 21 stá: „Cum póte fi acést'a?“ apoi „dupa acést'a ce au urmatu?“ la pag. 8 „Cum póte fi acea?“ la pag. 38: „óre fi-va acea cu adevératu?“ la pag. 39 de unde se póte scí acést'a?“ și iérasí: „Ce va fi dupa acea?“ la pag. 60: „De unde se scie acést'a?“ etc. etc. de-si acestea întrebări se potú întielege cá deduse din cele precedente, totusi nu suntu bune: căci, fia-care întrebare dupa parerea mea — trebuie sa fia ori singura de sine — deplinu pusa, ori apoi trebuie atátu întrebarea cátu și respunsulu împreunate întrú un'ă singura întrebare și unu singuru respunsu; inse ambele, sa fia puse astu-feliu într'unu modu explicativu, încátu scolariulu sa fia óre cum silitu — prin stilu, — a vorbí la întielesu, — dara nu a recitá de rostu fâra de nici unu întielesu.

e) Un'ă dintre cele mai mari și mai principali erori în acestu Catechismu este — preste totu ca: respunsurile suntu puse fâra de nici unu întielesu, din cauza ca în ele nu se cuprindú întrebările; acést'a eróre se póte vedea în ambele catechisme — micu și mare, — întregi, și în Istori'ă biblica întregă. Apoi indata ce scolariulu respunde fâra de a cuprinde întrebarea nu mai are nici unu gustu — auditoriulu de ascultatu; pentru ca respunsulu e necompletu, și fâra de nici unu întielesu.

f) Întrebările la începutulu acestu Catechismu suntu puse toc'm'ă întórse, adeva, asiá, cá si cându scolariulu aru întrebá pre invetiatoriu; iéra invetiatoriulu trebuie sa respunda d. e. —

„Veniti filoru ascultatime pre mine fric'ă Domnului voiu invetiá pre voi“ (ps. 33 v. 11). De sine se întielege ca invetiatoriulu dice asiá, chiamându pre scolari — la sine etc. etc. apoi numai decâtú urmédia întrebarea: „Ce voesci sa ne inveti pre noi cându ne chiemi asiá?“ Resp. „Eu

socotescu a ve invetiá pre voi cá sa fíti creștini buni și ómeni de omenia.“ —

Intreb. „acést'a dorimú și voimú a ascultá.“ Resp. „déca doriti, — voiti a ve invetiá și apoi veti urmá asiá, veti fi pre acést'a lume buni, norocosi, iéra pre cealalta fericiti.“ — Pâna aici scolariulu întrebá pre invetiatoriu — și trebuie sa-lu întrebe, pentru ca astu-feliu cere sistemisarea; asiá totu aru mai avé óre-care întielesu; dara — dorere! ce va putea scolariulu întielege dara ce întielege însusi invetiatoriulu și întrebatoriulu, cari întrebá și respundu toc'm'ă precum sta aici? — chiaru nimicu.

g) La pag. 6 dupa simvolulu credintiei urmédia întrebarea: „Pre lângă acést'a credintia și marturisire — óre, fi-vomu creștini adevérati? Respunsulu e: „Fâra îndoielá veti fi, căci aceea este zelogulu credintiei și fiint'ă creștinatátiei.“ La pag. 4 vedemu: laptele credintiei“, aici acum: „zelogulu credintiei“ și fiint'ă creștinatátiei,“ auditi aici la concepte! pâna cându si cum are bietulu invetiatoriu sa totu esplice la astu-feliu de concepte? si totusi în urma ce va putea pricepe bietulu scolariu? dara déca invet. nu esplica de locu, ci le da scolariilor numai dupa cum e acolo sa invetie, — atunci ce voru putea întielege? — absolutu nimicu! apoi dupa invetiarea de rostu fâra de întielesu — ce potemu asteptá? acea ce întrú adevératu și este; adeva: cu pamentulu ce se întempla, cându nu plóua de locu? scolariulu e scosú — prin respunsulu seu — din numerulu creștiniloru adevérati; căci în respunsu nu se dice: „vomú fi“ ci: „veti fi“; adeva invetiatoriulu s'eu invetiatorii etc. voru fi creștini adevérati, — dara nu și scolarii.

h) Acestu Catechismu se ocupa prea multu cu numirea de „creștini — adevérati,“ de „norocosi și fericiti“ de: creștini buni“ etc. etc. și prea putienu cu astu-feliu de invetiaturi practice cari facu întrú adevératu, — pre creștinulu bunu și adevératu — si în fine

i) Cele dóue respunsuri dela finea catechismulu, pag. 78—79 iérasí suntu toc'm'ă întórse cá unu eho la cele dela începutu. (Va urmá)

Varietáti.

* Ministrulu de culte și ministrulu de interne au îndreptatu unu ordinu la Nazarei, prin care i admonéza aspru pre acesti'ă cá sa urmeze întrú tóte legiloru statulu. Totu de odata le spune, ca pre catu tempu confessiunea lorú nu este recepta, tóte actele religioase emanate dela acea, încátu se referescu la casatoria și la alte institutiuni sociale, se voru privi cá nevalide dupa lege. În fine ii mangae cu acea, ca legislativ'ă va regulá în scurtu tempu referintiele lorú fatia cu statulu. Este într'adeveru tempulu, dicu în coru foile „liberale“, cá sa se asigure prin lege libertatea de religiune, cá sa nu mai vina înainte nerecunóscerea casatoriiloru nazareniloru, și copiii lorú sa se privésca cá ilegítimi, iéra ei sa fia siliti a avé o religiune, ce e straina consciintiei lorú. Nazarei nu 'si voru lasá neimplinite datoriile ce le au toti cetatienii fatia de statu și de acea li se va receptá dupa lege religiu-neá lorú.

* Camer'ă advocatiloru din Brasiovu s'au constituitu în modulu urmatoriu: Iosefu Künle, presiedinte; Ioanu Lenger v.-presiedinte; Ludvigu Harmáth, secretariu; Andreiu Kókosi, procuroru; Iosefu Mayer cassariu. Membrii comitetulu: Ilariu Duvlea, Andreiu Csiki, Iulius Tompa, Octavianu Sorescu, Iulius Veres, Carl Nagy, Alexius Horvath. Cá suplenti: Ludovicu Kelemen, Nicolau Stravoiu, Albert Fekete și Iulius Deacu.

* (Adunarea generale de constituire a reuniunei „Orion“ pentru asecurarea viteloru.) Dumineca în 24 Ianuarie n. a. c. s'au constituitu în Buda-

pest'ă o reuniune pentru asecurarea viteloru sub firm'ă „Orionu.“

21 semantori au subscrisu 916 bucáti obligatiuni, pre cându în statute suntu prescise numai 750 bucáti.

La adunarea generale au fostu toti semantorii cu 916 voturi de fatia. Presiedintele *Pichtl de Patzingen* (celu mai betranu dintre membri) dechiara adunarea de constituita, dupa acea se acceptara statutele cu unele modificatiuni, între cari e de a se amintí urcarea capitalulu de actiuni la 200,000 fl.

În consiliulu directiunei s'au alesu: De presiedinte: Conte Sigismund *Bathányi*; de vicepres. contele Paul Fesztetics; de consiliarii directiunei: contele Theodoru *Széchenyi*, contele Iul. *Csáky*, baronu Bela *Splényi*, bar. Arthur *Hirschfeld*, Franciscu *Pichtl de Patzingen*, Alex. de *Károlyi*, Ged. *Packh*, Luis Milton *Delsky*; de directoru generalu: M. *Standenmayer*.

Acést'a creatiune natiunalu economica se póte numí unu evenimentu placutu fiindu ca atare institutu, avendu Austro-Ungari'ă multime de vite și o lipsa notorica de ori-ce asecurantie de vite erá o necesitate întetitória. Pre lângă acést'a persónele ce suntu chiamate a conduce reuniunea suntu barbati cunoscatori și în multe privintie probati în specialitatea de asecuratiune a viteloru, asiá încátu potemu asteptá, ca reuniunea va avé sub conducerea lorú unu viitoriu frumosu.

Se póte vedé si din statute, ca la fundarea acést'a s'au purcesu cu studiu profundu și cu adevérata cunoscintia a relatiunileru punendu-se de basa în trensele unu principiu cu totulu nou, se va dá premi'ă în fia-care quartalu decursive computata dupa bilantiulu facutu. Asecuratulu va avé inse sa depuna spre asecurarea adevératei platiri a premiei o cautiune anticipative, care i se va redá dupa decurgerea prescisa a asecuratiunei. Asecuratulu va platí astu-feliu totu-déun'ă premi'ă cea mai de josu.

Bas'ă acestei întreprinderi ni se pare sanatósă și acestei impregiurári e de a se ascrie la tóta întemplantia, ca subscrierile au trecutú preste sum'ă fipsata. —

Cine 'si aduce aminte câte pierderi suferira economii nostri de vite, prin desecele calamitáti ce îndurara, va salutá cu bucuria infintiarea unui atare institutu de asecuratiune ce este destinatú a desdauná pre lângă o suma neconsiderabila pre economii, mai alesu într'uuu tempu cându vitele suntu espuse pre tóta díu'ă periculiloru neprevéduti, pentru desecele pagube ce potú se suferé. La noi románi asecuratiunea în genere este, reu reprezentata pre la diversele institute. Aru fi tempulu sa invetiámu din amarele esperientie de tóte dílele sa nu fimu atátu de indiferentii fatia cu asigurarea averiloru nóstre proprie. Noi din partene recomandámu atentiunei publicului nostru institutulu nou infintiatu, descriu mai susu și i dorimú sa prospereze. —

* „**Procedur'ă cártiei funduarie**“ în limb'ă romána de Grigoriu T. M i c u l e s c u fostu comisariu supremu la localisare, de presentu conducatoriulu cártiei funduarie în Siomcut'ă-mare — se póte procurá deadreptulu dela autoru sub urmátorele conditiuni:

1. exemplariu . . .	1 fl.
5. exemplarie . . .	3 fl. 30 cr.
10. „ . . .	6 fl.
15. „ . . .	8 fl.
20. „ . . .	10 fl.

* Sebesiu în 5 Februariu st. n. 1875. (Reclama.) Orasiulu Sebesiu împreuna cu ténutulu seu impopulatu în majoritate absoluta romána avú norocirea în anulu trecutú de a bineventá în sinulu seu pre tenerulu medicu románu domnulu Ioanu Mog'ă nascutu din Sasiori scaanulu Sebesiului, și vedindu din staruintiele și rezultatele ostenelelorú sele, ca posedé multa

intiepciune, desteritate si seriositate de lucru in afacerile sele, multu s'au bucuratu intrég'a románime din acestu ténutu ca au daruit' o provedint' a cu unu medicu románu asia bunu si de folosu. —

Dara indesiertu, ca ténutulu acest' a nu au fostu destinatu dela provedint' a se bucurá multu tempu de acestu escelentu medicu románu, cáci insusirile sele eminente petruendiú pãna in fost' a capitala a Ardealului, Sibiú fú chiamatu cá medicu alu persónei Escelentiei Sele Archiepiscopului si Metropolitului gr. ort. Mironu Romanu si asiá fiindu invoitu a primí acésta inalta in-credere au fostu necesitatu a parasí ténutulu Sebesiului si a se mutá in loculu nou alu misiunei sele Sabiiu. —

Facia cu acésta perdere, care cu tóta sinceritatea o simte intrég'a romanime ma póte chiaru si strainii din acestu ténutu; románii din scaunulu Sebesiului si o tienu de o mângaiere sufletésca cându vinu a dá via espresiune despre meritele si desteritatea acestui tineru medicu románu precum si a strigá in lumea larga, ca déca románii din acestu ténutu nu au avutu norocirea de a-lu posede mai indelungatu tempu in medicolocu loru; románii din ténutulu Sabiiului se potu tienea fericiti, ca au capetatu unu medicu románu asiá escelentu; iéra tenerului medicu ii urámu din anima curata si fratiésca, cá se-i umble, cându i va umblá mai reu, numai asiá precum i-au umblatu in Sebesiu rogándulu totu-odata, cá nici cându se nu uite de acestu ténutu románu, care in eternu i va pastrá celu mai sinceru si cordialu suveniru!

Opiniunea publica romána din ténutulu Sasu Sebesiului. —

* Onorate dle redactoru! Binevoiti a primí in pretiuitulu d-vóstre diuariu acesteia putiene renduri: —

Cá respunsu la provocarea dlui „unulu din juni“ din Nr. 7 alu „Tel. Rom.“ dto 4 Fauru 1875 in caus' a sumeloru incasate pentru infintiarea unui cabinetu de lectura a intregi junime románe din locu, avemu onóre a aduce deocamdata urmatórele la cunosciint' a stimatului publicu:

Adunarea pentru darea de séma aceluorú cáti-va floreni primiti inca in anulu trecutú numai dela 2 persóne, s'au conchiamatu la tempu din partea competentá; nu s'au potutu atunci aduce nici o decisiune ulterióra in privint' a numitiloru floreni, fiindu ca la numit' a adunare a absentatu partea cea mai mare a tinerimeii dinpreuna cu dlu interpellante. —

Darea de séma preste totu nu s'au potutu publicá pãna acum, din cauza, ca mai suntú óre-care pretensiuni neincasate; sperámu inse, ca in tempulu celu mai scurtu vomu puté dá spre publicare ratiociniulu recerutu de dlu interpellante precipitatu. —

Incasandu-se si pretensiunile dela ultim' a petrecere arangiata in favorulu cabinetului, fia de o parte siguru dlu respectivu, cumca comitetulu 'si va implini misiunea luata asupra-si si va conchiemá adunarea tinerimeii — pentru darea de séma, — in tempulu celu mai de aprópe, — de alta parte fia si liniscitu ca sumele dejá incasate se afla la locu siguru depuse spre fructificare —

Sabiiu in 8 Fauru 1875.

Comitetulu.

* (Unu casu de neumanitate esemplara.) Diuariului „Hon“ se impartasiesce din Turkevi: La 2 c. l. s' a inceputu acolo asentarea. Intre altii fura asentati trei tineri ai unoru tierenii cu stare buna, cari cu asta oca- siune beura unu „aldamasiu“, din care s'au cam imbetatu si astu-feliu au facutu sgomotu. Vice-capitanulu cetátiei a aflatu acestu faptu demnu de o pedépsa atátu de grea, cátu elu ia arestatu pre acei' a intr' unu podu abiá de unu stanginu in cuadratu. In zadaru s'au rugatu parintii loru cá sa i slobóda séu celu putienu sa le concéda cá sa le dee vestminte, cáci erá fri-

gulu fórté mare, si ce-va de mancare, — vice-capitanulu n' a concesu. Cându au deschisu arestatulu sér' a tardiu au aflatu pre bietii tineri morti, ei au inghietiatu. Poporulu atátu de tare s'au scandalisatu pentru acésta incátu capitanulu numai unei mání amice are sa-si multiamésca scaparea cu viétia. Dupa o alta impartasire, tinerii aru fi aprinsu o gramada de pae ce au aflatu acolo cá sa se apere contr' a gerului si astu-feliu innecati de fumu au muritu. Cestiunea e dejá aretata ministeriului si sa spera cercetarea cea mai energica si lamurirea lucrului.

* (Garibaldi la Regele Victoru Emanuelu.) Corespundentele din Rom' a alu diuariului „Persev.“ raportéza urmatórele despre evenimentulu momentuosu alu dilei in Itali' a, adeca despre visit' a lui Garibaldi la Regele Victoru Emanuelu:

„Scirea ca Garibaldi merge la 30 Ianuariu la Cuirinalu, cá sa fia primitu de Regele in audientia privata, s' a latitu in cetate abiá in preséra; nici macaru acelea persóne, cari prin positiunea loru trebuiau sa fia bine informate, n' au sciutu nimic' a despre aceea. Insusi generalulu a aflatu in fapta numai la 9 óre sér' a, ca Regele 'lu astépta in diu' a urmatória la Cuirinalu. Indata la aceea, se vorbiá despre punerea in lucrare a unei demonstratiuni, inse erá pré tardiu, asiá ca diminéti' a, cându a trecutú trasur' a generalului, numai vre-o cáte-va sute de persóne se aflau pre piétia Cuirinalului. Insusi convorbirea lui Garibaldi cu regele a decursu in modulu celu mai simplu, ce se póte cugetá si in aceea jace cu deosebire si pretiulu convorbirei. Generalulu Medici, celu dintáiu adjutantu alu Regelui a mersu jumetate la 8 óre diminéti' a in ecui-pagiulu seu privatu la Garibaldi, cá sa lu ia si acésta' a luá cu sine pre fiulu seu Menotti. Aparint' a trasurei, care aducea pre generalu in Cuirinalu fu salutata de vivatele si aplausele multoru persóne, cari de-si erá de diminéti' a totusi erau de fatia la acestu actu insemnatu. Regele, cá sa crutie pre generalulu patimindu de a mai suí trepte, 'lu astépta impreuna cu statulu seu militariu de curte in o sala din partea infer. a palatului. Generalii Medici si Dezza i ajuta lui Garibaldi la radicare si-lu condusera in sal' a unde se affá Regele. Generalulu voi sa-si descopere capulu, inse fu impedecatu de Regele, care intindiendu-i mán' a dise cu cea mai mare amicitia: „Buon giorno mio generale!“ (buna diminéti' a generalulu meu!) Se pareá ca s'au intalnitú doi amici, cari nu s'au mai vediutu de multu, inse a cároru referintia cordiale prin nimic' a n' a fostu conturbata. Generalulu Medici recomanda Regelui pre Menotti, si Victoru Emanuelu dá si acestui' a mán' a, cu observarea ca nu este cunosciintia nóua, deóre-ce l' a vediutu inca in an. 1859 in quartirulu seu principalu la Brescia. In acestu momentu se tragu toti inapoi si remane numai Garibaldi cu Regele cam vre-o dóue-dieci de minute, pãna cându Regele deschide usi' a si striga pre Menotti, cá sa-i ofere tatalu seu bratiulu. Cuprinsulu acesteii convorbiri este unu secretu pentru toti, inse fãra indoiéla scopulu ei este binele Italiei. Generalulu are o privire liniscita si suridietória. Elu plecá indata cu trasur' a, ce-lu asteptá, incungiu ratu de oficiari de curte ai Regelui si generalulu Medici lu insotiesce pãna la locuint' a sea.

* Principele Umberto, unu clientu alu renumitului medicu de urechi Sapolini publica o scrisórie in diuariulu „Perseverantia“ din carea dupa datele proprii ale acestui medicu se vede, ca principele de coróna alu Italiei, Humbertu a platitu din pung' a sea de siese ani incóce tóte medicamentele, ce le prescrie mediculu Sapolini la 350 de seraci, pre cari i consulta acestu medicu pre fia-care anu. De óre-ce nume-

ru lu visiteloru facute mediculu din partea acestoru persóne fãra mediloce se urea preste totu la cif' a de 20,000, mai la fia care visita inse póte veni o recepta nóue inainte, de aici se póte vedé ce suma enorma a spendatu generosulu principie din averea sea fãra cá sa scie cine-va.

Raportu comerciale.

Sabiiu 9 Fauru n. Gráu 4 fl. 40 xr. frumosu, 4 fl. 13 xr. mestecatú, 4 fl. — xr. cualit. infer.; secar' a 3 fl. 13 xr. pãna 2 fl. 67; — orzu fl. 3; ovesu 1 fl. 67 pãna 1 fl. 40 xr.; cucuruza (porumbu) 2 fl. 87 xr.; cartofi 1 fl. 33 xr. galét' a austriaca.

Cãnep' a — fl. maj' a.
Líntea 6 fl. — xr.; mazarea 6 fl. — xr., Fasolea 6 fl. 67 xr.

Fenu legatu — fl. 85, nelegatu — fl. 80 xr., paie lungi 60 xr., scurte 50 xr, maj' a.
Lemne de focu 8—9 fl. stang. austr.
Carnea de vita 18—20 cr. p., de porcú 24 xr. Unsórea 79 xr. pãna la 1 fl. — cup' a.

Burs' a de Vien' a.

Din 28 Ianuariu (9 Febr.) 1875.

Metalicele 5%	70 90
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	75 85
Imprumutulu de statú din 1860	110 80
Actiuni de banca	957 —
Actiuni de creditu	221 50
London	111 30
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	79 —
„ „ „ Temisiorene	77 —
„ „ „ Ardelenesci	75 80
„ „ „ Croato-slavone	80 —
Argintu	105 75
Galbinu	— —
Napoleonu d'auru (poli)	8 91

Concursu.

Pentru vacant' a parochia gr. or. Muresiu Dece' a protopresbiteratulu Turdei inferióre, in urm' a milostivei resolutiuni dto 10 Ianuariu nr. cons. 54 1875, se escrie concursu pãna in 1 Martiu a. c. — cându va fi si alegerea. —

Emolumentele anuali a acesteii parochii fiindu calculate tóte in bani suie la 200 fl. v. a.

Voitorii de a ocupá acésta statiune suntú obligati a tramite petitiunile in intielesulu Stat. organicu la subscrisulu, pãna la terminulu susu prefiptu. —

Agarbiciu 16 Ianuariu 1875.

In contielegere cu comitetulu eclesiasticu.

Simeonu Popu Moldovanu,
(3—3) Protopopu gr. orient.

Nr. prot. 10/1875.

Edictu.

Marcu Farcasiu din Apoldulu infer. scaunulu Mercurei, carele de doi ani a parasitu pre legiuit' a sea socia Mari' a Ioanu Când' a din Gãrbov' a fãra a se sci ubicatiunea lui, — se citéza a se presentá inaintea subsemnatului scaunu ppscú in terminu de unu ani si-o di, si anumitu pãna in 18 Ianuariu 1876, cáci la din contra procesulu divortialu asupr' a-i intentatu se va pertractá si decide si in absent' a lui. —

Mercurea in 17 Ianuariu 1875.

Scaunulu ppscú gr. or. alu Mercurei.
I. D r o c u
(2—3) Adm. prot.

Nr. 8/875.

Edictu.

Prin care Marin' a Ioanu Tristiú marit. Iacobu Hanzu din Gurariului in scaunulu Sibiului, carea in 10 Oct. 1874 au disparutu din comun' a ei natale si dela barbatulu ei fãra a se fi mai potutu dá de urma-i si fãra a se sci de se mai afla in viétia, la cererea barbatului ei Iacobu Hanzu se provóca prin acésta, cá in terminu de unu anu, si anumitu pãna in 1 Fauru 1876, séu sa se întórca la barbatu séu sa arete la acestu foru, in persóna séu prin plenipotentiatu, causele din cari nu póte traí cu barbatulu ei, pentru cá pre cale legale sa se póta otarí cele cu dreptu si cu cuviintia; pentruca la din potriava, acea Marin' a Iacobu Hanzu se va privi cá fugara — fãra cuventu — si se va judecá — in

urm' a cererei barbatului ei, — dupa prescrierea canóneloru st. nóstre bisericé.

Sabiiu 18 Ianuariu 1875.

Forulu matrimonialu gr. res. alu protopresviteratulu tract. Sabiiului I.
(3—3)

Ioane Mog' a,

Doctoru de medicin' a universa, medicu de casa alu Escelentiei Sele P. Archiepiscopu si Metropolitu

Mironu Romanulu,

ordinéza in totu decursulu dilei in locuint' a sea provisoria: Sabiiu strad' a Cisnadiéi Nr. 7 catulu I.

Disponendu asupr' a unui instrumentariu mare, este in pusetiune de a efeptú tóte operatiunile chirurgice, oculistice si obstretice (nasceri); asemenea prin aparate corespundietórie de a cercetá si vindecá tóte morburile de ochi, urechi, gátu, famci, nervi (prin electricitate).

Ordinatiunea pentru studenti in locuintia gratis. (2—3)

Anunciu.

Publicatiuni oficiale in limb' a germana aparú dela 1 Februariu a. c. cá suplementu bine regulatu la „Fóia centrale unguresca“ si adeca: publicarea legiloru promulgate, a emiseloru guvernului u. r. si ale dregatoriiloru centrale din patria; mai departe se va dá unu estrasu bine intogmitu din indigatoriulu officiosu alu diuariului „Budapesti Közlöny“ precum suntú publicatiuni, provocatiuni pentru aducerea la valóre a pretensiuniloru de proprietate, concurse de averi si statiuni, amortisatiuni, curende, inprotocolári de firme escrieri de oferte pentru liferatiuni etc.

Acestu diurnalu, care e unu repertoriu de neaperata trebuintia pentru comunitáti, advocati, negociatori, liferanti si intreprindietori, costa pre anu 8 fl. pre diumetate de anu 4 fl. Prenumeratiunile se facu la administratiunea „Foiei centrale unguresci“ (Ung. Centralblatt) in Budapest' a strad' a lui Zoltanu Nr. 2. (1—3)

Spre orientare

pentru bolnavii de gura si de dinti, precum si pentru cei ce au lipsa de dinti!!

Doctorulu si tehniculu de dinti C. ZINZ, cá practicú de 20 de ani si provediutu cu diplom' a Universitátiéi c. r. de Vien' a, se recomanda pentru vindecarea tuturorú bóleloru de gura si dinti, fia, cá acelea sa devina dela dinti séu alte cause; intr' aseme-nea ofera densulu prepararea de dinti singurateci, precum si de coróne de dinti intregi dupa metodulu celu mai nou eglesu si americanu; pre lângá acesteia mai posede densulu si unu mijlocu unicu in feljulu seu, prin care ori-ce dorere de dinti se póte vindecá fãra dorere si fãra delaturarea dintelú pre lângá garantia. — Bolnavii intr' a- deveru fãra midilóce se voru lacú gratisu la ór' a 12—1.

In fine va zaboví densulu in escursiunile sele la tóte orasiéle dupa trebuintia asiá, incátu sa póta satisface comandeloru on. patienti pe deplinu.

A conversá dela 10—12 si dela 3—5 óre.

Locuint' a e in casele lui Iahn pe Wis Nr. 254.

Tempulu ce va petrece e pãna 20—30 Aprile anulu curentu.

(2—12)

Insciintiare.

Deschidiendu-se in 1 Martiu a. c. in institutulu reg. de mositu din Sabiiu cursulu de instructiune pentru mósie, candidatele de mositu de nationalitate romána si nemtiésca suntú provocate a se insinúá pãna la terminulu indicatu la subscrisulu spre a fi primite in cursu.

Sabiiu 1 Februariu 1875.

Dr. Lukacs Mikulicz,
(2—4) Profesoru ord. de mositu.